

פנסיה גרמנית

גידול הפנסיה הגרמנית 1983-1990
בהשוואה למדדים שונים

מדד	1983	1990
דולר ארה"ב (בש"ח)	0.04752	0.043
מדד המחירים לצרכן	100	177
מארק גרמני (בש"ח)	0.01869	0.0206
פנסיה גרמנית (בש"ח)	132	150

הפנסיה הגרמנית (בשקלים חדשים) זוממה בתקופה הכלל פי 87

- 1.3 לצורך השוואה מדוייקת יותר. ועל-כן ניתן לומר שהפנסיה הגרמנית טובה כמעט פי חמישה (!!!) מההשקעה בקופת גמל בנקאית.
3. חישובי ההשוואה בין ההשקעה בפנסיה הגרמנית להשקעה בקרן הפנסיה "תשורה" בהנהלת סוכנות סימון את ויזל מאחר והריבית השוטפת שמניקה "תשורה" בהתאם להנחה (ז) זהה לריבית ההיסטורית בביטוח מנהלים על-פי הנחה (ג) ומאחר שמקדם המרת ההון לקצובה מגיל 65 לגבר זהה בשניהם על-פי הנחה (ד), מסקנות ההשוואה זהות לחלוטין לטעיף 1, דהיינו: השקעה חד פעמית בפנסיה הגרמנית טובה כמעט פי ארבעה (!!!) מההשקעה חד פעמית בקרן הפנסיה "תשורה".
4. חישובי ההשוואה בין ההשקעה בפנסיה הגרמנית להשקעה בקרן הפנסיה "יוזמה" בהנהלת חברת "מגדל".

2. חישוב ההשוואה בין השקעה בפנסיה הגרמנית להשקעה בקופת גמל בנקאית:
  - 2.1 הערך הנוכחי של ההשקעה החד פעמית בקופת גמל על-פי הנחה (ב):
 $55,000 \times 1.064 = 58,760$
  - 2.2 הסכום העתידי שאקבל בגיל 65 בגין השקעה מיידית של סך 50,000 בריבית על-פי הנחה (ב):
 $50,000 \times 1.45 = 72,500$
  - 2.3 הסכום החדושי שניתן יהיה לקבל מגיל 65 עד גיל 80 מסכום הצבירה הכולל בהנחת ריבית (ב) ובשיטת אכילת קרן וריבית:
 $72,500 : 150.3 = 482.3$
  - 2.4 היחס בין הפנסיה הגרמנית על-פי חישוב (1.1) לבין חישוב (2.2) שלעיל:
 $482.3 : 1850 = 0.26$
  - 2.5 כפי שפורט בחישוב (8.1), יש לכפול

4.1 הפנסיה הבסיסית (לאיקנה בלבד) שניתן יהיה לקבל מגיל 65 לכל החיים תמורת השקעה חד פעמית של ש"ח 50,000 היא:
 $50,000 : 128.79 = 388$ ש"ח

4.2 הפנסיה החזויה מגיל 65 על-פי הנחה (1):
 $388 \times 1.03^{15} = 388 \times 1.56 = 604$

4.3 היחס בין הפנסיה הגרמנית על-פי חישוב (1.1) על-פי חישוב (4.2) שלעיל:
 $604 : 1,850 = 0.33$

4.4 בהתאם לנתון (1), וכפי שפורט בחישוב (8.1) יש לכפול ב-1.3 לצורך השוואה מדוייקת יותר. ועל כן, בהנחה של גידול ריאלי זהה של השכר הממוצע בגרמניה ובישראל, ההשקעה החד פעמית בפנסיה הגרמנית טובה למעלה מפי ארבע (!!!) מההשקעה חד-פעמית בקרן הפנסיה "יוזמה" מאחר ונתברר לי שעוצמת הפנסיה הגרמנית אופטימלית יותר מתונה בגילאי 45 צעירים משלי ביקשתי נתונים עבור אדם בגיל 45 והשווייתי אף אותם בהתאמה. להלן תוצאות הבדיקה:

- * ההשקעה בפנסיה הגרמנית טובה כמעט פי 2.5 מההשקעה בביטוח מנהלים או בקרן הפנסיה "תשורה".
- * 4.5 מההשקעה בקופת גמל בנקאית.
- * 3 מההשקעה בקרן הפנסיה "יוזמה".

המלצות

בהסתמך על מימצאי הבדיקה שערכתי עבור עצמי, אני ממליץ באופן חד-משמעי לכל אדם, הנמנה על רשימת 38,000 הזכאים לפנסיה הגרמנית, והמחזיק בידיו כסף נזיל שאותו הוא מתכוון ליעד למטרת פנסיה לזקנה - לממש את זכויותיו לקבלת הפנסיה הגרמנית.

זכאי כזה - שהינו עמית בקרן פנסיה, מכוח הסדרי עבודה וגמל ו/או זכאי לפנסיה תקציבית בהיותו עובד מדינה ו/או רשות, ינהג בחוכמה, אם יממש את זכויותיו לקבלת הפנסיה הגרמנית במקרים הבאים:

- 1) במקרה של עזיבת עבודה על-ידי מימוש ערכי הפידיון ו/או הפיצויים.
- 2) אם יהיה מוכן להשקיע סכום נזיל ממקורות אישיים, כדי לחזק את ביצועיה הלוקים בחסר של הפנסיה הישראלית, בעיקר עקב שיטת החישוב של בסיס הפנסיה, שיטת ההצמדה שלה והאפשרות החוקקת לשנות את תנאי הפנסיה לרעה במהלך השנים.

מה הפנסיה הגרמנית?

ההשקעות שנדרשו ולא חישב הצמדה וריבית כן קורה שעד היום יכולים הישראלים שנרשמו לזכות בביטוח המלא במתן היסטוריה הנמוך בהרבה מהמחיר המלא לעומת זאת לפי התקנות הגרמניות תשלומי הפנסיה (וגם תשלומי הביטוח) צמודים שם לשכר הממוצע במשק. בגרמניה שכר זה עולה במהירות יחד עם רמת החיים עלייתו הממוצעת לאורך שנים לא היתה פחותה מ-3% בשנה. לעומת זאת ההשקעה הרטואקטיבית ברכישת הביטוח הפנסיוני אינה עולה אפילו לא מנילית כן נוצר מצב הגורם לתשואה גבוהה מאוד על השקעה קטנה ביחס לתשואה שאי אפשר להשיג משהו דומה או קרוב לה בכל דרך אחרת. קשה מאוד לערוך השוואה מדוייקת של השקעה פנסיונית להשקעות אחרות. בין תוכניות פנסיה ובין קופות גמל או צורת שונות של ביטוח וחיסכון מפני שאין שתי תוכניות זהות בדיוק בתכונותיהן ובפריטתן מה שמקשה עוד יותר את ההשוואה הוא שהתוצאה שונה על-פי גילן של המבוטח, מצבו הבריאותי והמשפחתי ונתונים רבים נוספים. על-אף המיגבלות האלה ערכת השוואה של אפשרות השקעות בפנסיה גרמנית לעומת האפשרות העיקרית שעמדה בפני כאזרחי ישראל - המסקנה הנה חד משמעית: לממש את זכותי להצטרף לפנסיה הגרמנית. את פרטי ההשוואה לערכי לעצמי אני מציג כאן לתועלת רבים היכולים להסתיע במסקנות.

ברצוני להודיע שמסקנת ההשוואה אינה חשובה אלא קריאה יתונה על היליסטיות (הסובאלו) העומות שיש להן בכל הקשור להפצת השקעות על-פי חוקי הפנסיה והאשרור לעצמי לאותן מסקנות.

בתנאי אלו ורק זאת האפשרות להשקיע בסכום נזילים אשר תצטמק ויגמולו להצטרף לביטוח הפנסיוני של הפנסיה הגרמנית. בנסיון ההשוואה לעומת השקעה בביטוח מנהלים או בקרן הפנסיה "יוזמה".

מכל הישראלים הצריכים לדאוג לפנסיה קבועה ומכובדת לעת זיקנתם, שפר גולמ של כ-38,000 איש שרשמו לפני חודש יוני 1983 לקבלת פנסיה גרמנית הם היחידים היכולים כיום לרכוש לעצמם תוכנית פנסיונית המבטיחה להם תמורת השקעה צנועה יחסית תשואה מצויינת שאין להשיגה בכל דרך אחרת.

תוצאה זו מושגת עקב נסיבות חד-פעמיות ומיוחדות במיין בדרך כלל תנאי הביטוח הפנסיוני הממלכתי בגרמניה אינם אטרקטיביים למעלה מן הרגיל והגרמנים עצמם אינם מתפעלים מהם אלא שבשנת 1980 החליטה ממשלת גרמניה שמן הראוי לדאוג לרבים מאזרחי גרמניה שלא היה להם ביטוח כזה ואיפשרה בתקנות מיוחדות הצטרפות רטואקטיבית של המעוניינים לתוכנית הביטוח הפנסיונית של המוסד לביטוח שכירים, הידוע בקיצור בראשי התיבות B.F.A. שהוא מוסד ממלכתי הפועל מכוח החוק הגרמני המצטרפים החדשים נדרשו כמובן, לשלם את דמי הביטוח לאחור בתנאי עידוד מיוחדים ללא תוספת ריבית והצמדה רצה הגורל, ובאותה תקופה חתמו ישראל וגרמניה על אמנה משותפת לביטוח פנסיוני המותרת לכל אזור ותושב בכל אחת משתי המדינות לבטח את עצמו במדינת האחרת מכיוון שלגרמנים ניתנה אז כאמור האפשרות לרכוש בתנאים חובשים את זכויות הביטוח רטואקטיבית. הוענקה אותה זכות גם למצטרפים חדשים מישראל.

הארגון למימוש האמנה על-רשתו סוציאלי ישראל מעבר גרמניה שומס אז והתחיל באפשרות המצויינת שהתנועה מנגמה בתוכה לישראלים זמנה לאבדו להחלים ואומנם 29,000 איש נרשמו באותה תקופה. נרשמו במחלקה הביטוח של ההנהלה הקיימת וזוהי אירועים קטנים יחסית. עורקתו.

כולל עובדות פנסיוניות שונות והאמנה זכותו של הישראליים עזר להשיג שיתוף היממות באינפלציה או ירידה אבל הגיטוח הלאומי הוותיק והמפוי לא

פנסיה גרמנית

קבלת הפנסיה היא תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן בישראל בלבד.
(ז) על השקעה בחיסכון בקרו הפנסיה "תשורה", שבהנחלת סוכנות "סימון את ויזל", ניתן יהיה להשיג ריבית ריאלית שנתית בשיעור 4%.

לצורך ההשוואה שערתי, התעלמתי בהנחות (ר) ר"ל לעיל מהעובדה שזכויות העמית בקרנות הפנסיה הר"ל ניתנות לשינוי ואינן מובטחות חוזית.

נתונים אישיים

(א) עלי להשקיע עד 13.6.93 סכום של 55,000 ש"ח = $1.35 \times 40,740$ מארק.
(ב) הפנסיה הבסיסית שאקבל מ-14.4.2005 תהיה 1,188 ש"ח = 1.35×880 מארק.
(ג) קיימים לטובתי כספים נזילים בפוליסת ביטוח מנהלים לשעבר המושקעים על-פי הנחת בסיס (ג) שלעיל.

1. חישוב ההשוואה בין השקעה בפנסיה הגרמנית להמשך ההשקעה בפוליסת מנהלים קיימת:

1.1 הפנסיה החזויה בשקלים בעוד 15 שנה על-פי הנחה (א):

$$1,850 \text{ ש"ח} = 1,188 \times 1.56^{15} = 1,188 \times 1.03^{15}$$

1.2 הערך הנוכחי בשקלים של תזרים המזומנים החודשי מגיל 65 ועד גיל 80, על-פי הנחה (ב) ומבלי להתייחס להנחה (א):

$$278,000 \text{ ש"ח} = 150.27 \times 1,850$$

1.3 הערך הנוכחי של הסכום שעלי לשרייך כיום מתוך הכספים הנזילים שבידי על-פי נתון (ג) כדי להשקיע ב-13.6.93 סכום של 55,000 ש"ח בפנסיה הגרמנית:

$$50,000 \text{ ש"ח} = 1.10 : 55,000$$

1.4 הערך העתידי של הסכום על-פי (1.3):

$$90,000 \text{ ש"ח} = 1.80 \times 50,000$$

15. הסכום החודשי שניתן יהיה לקבל לכל החיים מהסכום שחושב על-פי (1.4) שלעיל ועל-פי הנחה (ד):

$$624 \text{ ש"ח} = 144.2 : 90,000$$

1.6 היחס בין הערך הנוכחי של הפנסיה הגרמנית על-פי חישוב (1.2) שלעיל לבין הערך העתידי של המשך סכום ההשקעה בביטוח מנהלים על-פי חישוב (1.4) שלעיל:

$$3.09 = 278,000 : 90,000$$

1.7 היחס בין הפנסיה הגרמנית על-פי חישוב (1.1) שלעיל לבין הקיצבה בפוליסת מנהלים על-פי חישוב (1.5) שלעיל:

$$3 = 1850 : 624$$

1.8 מבלי להיכנס לפירוט החישוב שנתן על-פי ממוצע אריתמטי פשוט של מספר שנות הפרישה (65 עד 80), ברצוני לציין במקום זה שהפנסיה הגרמנית החזויה מגיל 65 על-פי חישוב (1.1) שלעיל תמשך לדולל על-פי הנחה (א) ואילו הקיצבה שחושבה ב-(1.5) תישאר קבועה (צמודה למדד המחירים לצרכן בלבד).

הפנסיה הגרמנית "הממוצעת" תהיה פי 1.3 מהקיצבה בביטוח מנהלים. לפיכך, הפנסיה הגרמנית טובה כמעט פי ארבעה (!!!) מהקיצבה הישראלית. זה המקום להדגיש, שאם אערוך השוואה דומה לגבי פנסיה מיידית שאקבל (במקרה שאאבד את כושר עבודתי כתוצאה ממחלה או תאונה) אלמנט העדיפות יהיה גדול פי כמה וכמה.

כאן המקום להסביר שני דברים חשובים:
(1) גובה ההשקעה בפנסיה הגרמנית מוגבל במינימום, אך אינו קבוע, כך שניתן לקבוע את ההשקעה האופטימלית שתבטיח את כדאיות ההשקעה האישית הגבוהה ביותר.

(2) הפנסיה שתתקבל מגרמניה תהיה צמודה לגידול הריאלי של השכר הממוצע בגרמניה, הן ביום קביעת הזכאות לפנסיה ומידי חודש בחודשו כל עוד הזכאי בשאריו הזכאים בחיוב.

הוסבר לי, שההשקעה במארוקים תהיה זהה בתאריך העתידי הנקוב ולא אדרש לשלם הפרשי-הצמדה כלשהם, אף על פי שהפנסיה שאקבל תהיה צמודה לשכר הממוצע בגרמניה מהיום שאושרו הזכויות (כשתיים וחצי לפני ביצוע ההשקעה).

עיון קצר בטבלה המפרטת את גידול הפנסיה הגרמנית בשנים 1983 עד 1990, בהשוואה למדדים שונים, מראה שהגידול הריאלי בפנסיה הגרמנית לעומת מדד המחירים לצרכן בישראל היה פי 1.34, דהיינו 4.25% ריאלית לשנה.

השקעה חד-פעמית בפנסיה הגרמנית טובה כמעט פי חמישה מהשקעה בקופת-גמל בנקאית, כמעט פי ארבעה מהשקעה חד-פעמית בקרן הפנסיה "תשורה", ופי שלשה מחשקעה חד-פעמית בקרן הפנסיה "זומה"

הדבר נובע מפעולתם הברזמנית של שני גורמים:

האחד: עלייה בשווי המארוק הגרמני בשיעור שמעל הצמדה למדד המחירים לצרכן בישראל. השני: הגידול הריאלי השנתי בשכר הממוצע בגרמניה, שהפנסיה שתתקבל בישראל צמודה אליו.

ומכאן להשוואה שערתי למען עצמי:

נתונים והנחות בסיס

(א) ניטרלתי את התאמת המארוק למדד המחירים לצרכן בישראל ועל-כן התייחסתי לגידול ריאלי של 3% לשנה בזכויות הפנסיה. זאת על-פי הקצב המינימלי החזוי של הגידול הריאלי בשכר הממוצע בגרמניה (הקצב המציאותי בעבר היה גדול יותר).

(ב) בישראל יהיה ניתן להשיג במהלך השנים הבאות 2.5% ריבית שנתית ריאלית על השקעה בחיסכון בקופות גמל בנקאיות.

(ג) כספי חיסכון בפוליסות ביטוח מנהלים אשר הופקו עד 31.12.89 נושאים 4% ריבית שנתית ריאלית. יש להדגיש שזוהי ריבית היסטורית, הגבוהה בהרבה מזו הניתנת למצטרפים החדשים לפוליסות ביטוח מנהלים. (ד) בפוליסת מנהלים כזאת ובקרן הפנסיה "תשורה" יש לצבור בחיסכון עד גיל 65 סכום של 144.2 ש"ח כדי לקבל פנסיה צמודה למדד בסך שקל אחד לכל החיים.

(ה) עליית השכר הממוצע החזויה בישראל - 3% לשנה מעל המדד.

(ו) הזכאות לפנסיה שתתקבל מקרן הפנסיה לעצמאיים "זומה", שבהנחלת חברת הביטוח "מגדל", צמודה לשכר הממוצע בישראל. מיום

מדוע הצטרפתי

בשנת 1982, בהיותי מנהל שיווק והדרכה בחברת הביטוח "מגדל", נשאלתי באחד מימי העיון שניהלתי מה דעתי על "הפנסיה הגרמנית". אודה ואבוש - תשובתי היתה מתחמקת, היות ואז לא ידעתי מאומה על הפנסיה הגרמנית, כנראה עקב חינוך מבית בשחר ילדותי בכל נושא הנוגע בניצול זכויות מגרמניה.

מסתבר שעקרונות ילדות הופכים למוצר מותרות כאשר אתה בן 42. הפרישה בגיל 65 נראית כדבר אפשרי ולא עוד גיל ערטילאי, ומאיה אכסה אז את ה"הלוואה" שלקחתי מעצמי בגיל 35 לטובת "החיים הטובים"?

החלטתי ללמוד את נושא "הפנסיה הגרמנית". כך מצאתי את עצמי בשנת 1983 בתור הארוך שנסרך במסדרונות מלון "אסטוריה" בתל-אביב (כיום "דן-פנורמה") במשרדיו הזמניים של "הארגון למימוש האמנה על בטחון סוציאלי (ישראל-מערב גרמניה)", כדי להירשם לפנסיה.

עציהם של כמה קרובי משפחה, שאותם שכנעתי בעמל רב להצטרף אלי לצורך ההרשמה, בגדו בהם בעת הציפייה הארוכה להרשמה והם הלכו כלעומת שבאו. אני משוכנע שהיום יש להם סיבות טובות מאוד להצטרף על כך.

שפר גורלי וגורלם של אלה שחיכו אז בסבלנות ואשר נרשמו עד חודש יוני 1983 לקבלת הפנסיה הגרמנית. מתברר מעבר לכל ספק, שאנו היחידים היכולים לרכוש לעצמנו כיום תוכנית פנסיה אשר תבטיח לנו תמורת השקעה צנועה יחסית תשואה מצויינת ומבטוחת לכל ימי חיינו, שאין דרך אחרת להשיגה בישראל.

במהלך השנים שחלפו מאז יוני 1983 ועד שנת 1990, אושרו זכויות על-ידי המוסד הגרמני לביטוח לאומי ונקבע הסכום שאותו עלי להשקיע כדי לממש את זכויותי וכמרכן תאריך אחרון לביצוע ההשקעה. באותה עת נוכחתי, להפתעתי, שרבים מתוך 38,000 בעלי הזכות לפנסיה הגרמנית, אשר חלק ניכר מהם יכול היה לקבל הפנסיה מיד, מתלבטים ואינם מממשים את זכויותיהם.

מקרובי המשפחה, אשר נרשמו ביחד אתי אך לא מימשו את זכותם לקבלת הפנסיה הגרמנית, קיבלתי הסברים ריגשיים ובלתי שקולים כלכלית.

כאדם פרטי, בעל צרכים פנסיוניים וכבעל חברה פרטית ליעוץ פנסיוני, הגעתי למסקנה, כי אלה שאינם מנצלים זכותם אז, עושים עוול כלכלי כבד לעצמם ואני מוצא חובה לעצמי, כמי שהחליט לממש את זכויותיו, לספר את סיפור המעשה של הפנסיה הגרמנית, הן מההיבט המקצועי והן מההיבט האישי.

השקעה משתלמת מאוד

בשנת 1990, לאחר ש"ניצלתי" כל אפשרות טכנית לדחות קבלת החלטה הכרוכה בהשקעת כספים, נערך עבורי חישוב סופי על-ידי אקטואר הארגון בישראל, שאושר על-ידי המוסד לביטוח לאומי בגרמניה, לביצוע עד 13.6.1993.

נקבע החישוב האופטימלי עבורי: כבן 50, יהיה עלי להשקיע עד למועד האחרון סך 40,740 מארק כדי לקבל מגיל 65 (או קודם לכן, אם אאבד את כושר עבודתי כתוצאה ממחלה או תאונה) סך 880 מארוק לחודש לכל ימי חיי.

מומחה לביטוח פנסיוני מספר, אין בדק ומצא שהפנסיה הגרמנית טובה פי ארבעה וחמישה מכל השקעה חליפית למטרה דומה הפתוחה לישראלים

מדוע השקעתי בפנסיה הגרמנית

מאת יעקב טל

כמו לרוב אזרחי ישראל, העובדים לפרנסת משפחתם החלה, בסוף שנות השלושים לחיי, לקנן בליבי הדאגה להכנסה קבועה ומכובדת לעת זיקנה ולתפוס מקום נכבד בשיקולי הכלכליים. בראייה לאחור, ובהיותי איש ביטוח ותיק בתחום הפנסיוני, אני יכול כיום להצביע בבירור על התופעה שהישראלים ממעמד הביניים, עצמאי או שכיר, מתייחס לבעיית הבטחת ההמשכיות הכלכלית למשפחתו במקרה מותו המיידית, במקרה שיאבד באופן מיידית את כושר עבודתו כתוצאה ממחלה או תאונה, ובתקווה שיעבור את אלה בשלום ויגיע בריא לגיל פרישה (בדרך כלל 65 גבר ו-60 אישה) - יחס ריגשי לא פחות מאשר רציונלי.

יש "המאמין בפנסיה" ויש "המאמין בהון". לכל אחד ממאמינים אלה יש נטיה להתעלם ממיגרעות המערכת שבה הם מאמינים. "המאמין בפנסיה" ידגיש את הבטחת התשלום החדשי הקבוע "לכל החיים" לעומת הצורך לחפש בעצמו בנבכי לברינט שוק ההון הישראלי והשקעה אשר תניב תשואה צמודה ריאלית ומובטחת - אך יתעלם מיכולתם של הגופים הכלכליים, המופקדים על החוקים והתקנות, לשנות לרעה את כללי המשחק. "המאמין בהון" ידגיש את חשיבות העובדה שהכסף זמין בידיו ואת יכולתו להניב רווחים ולצמצם בעיות מיסוי כתוצאה מניצול תנאי השוק לטובתו - אך יתעלם מאפשרות השחיקה המהירה של הונו עקב טעויות אפשריות בהשקעות ועקב אי הכרה והבנה של כללי האקטואריה.

המזל שיחק לי

שיחק מזלי, ובאותה עת עבדתי כשכיר אצל מעסיק פרטי (חברת ביטוח), וכך מצאתי את עצמי נמנה על פלח האוכלוסיה בישראל שאיפשר לי לקבל החלטה וולונטרית, ביחד עם מעסיקי, באיזה מערכת פנסיונית מתוך המערכות הסוציאליות האלטרנטיביות הקיימות בישראל אשקיע את התקציב השוטף המיועד לכך. האלטרנטיביות הסוציאליות הקיימות בישראל לאזרחים, אשר אינם נמנים על כוחות הביטוח, מעוגנות ומוסדרות בחוק שירות המדינה גימלאות (נוסח משולב תשכ"ז-1970), ביני עבודה לעניין קופות גמל ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) תשכ"ד-1964. ואלה האלטרנטיביות הסוציאליות הקיימות בישראל:

* פנסיה תקציבית - שירות המדינה, רשויות מקומיות, רשויות ממשלתיות וכיוצא באלו.

* פנסיה מצטברת - קרנות פנסיה שהוקמו על-ידי ההסתדרות וברובן קיימת שליטה של ההסתדרות.
קרנות הפנסיה "תשרה" ו"יוזמה" הן היחידות המאפשרות הצטרפות עמיתים עצמאיים.
* קופות גמל בנקאיות ושליד מקומות העבודה, המיועדות לצבירת חיסכון בלבד.
* קופות ביטוח - תוכניות ביטוח לשכירים ולעצמאיים שאושרו על-ידי תקנות מס הכנסה כקופות גמל ("ביטוח-מנהלים"; "ביטוח תגמולים לעצמאיים"). תוכניות אלה מאפשרות שילוב של חיסכון וקיצבה ובאמצעות חלק מהן ניתן להגיע לפנסיה.
לא זה המקום להיכנס להשוואה בין

אלטרנטיבות אלה. על כך כבר נכתבו תילי תילים של ספרים ומאמרים וכבר נאמר: "תלוי את מי אתה שואל..."
בהיותי עובד בכיר בחברת ביטוח, בחרתי להשקיע את מלוא התקציב הסוציאלי השוטף בביטוח מנהלים מתוך בחירה חופשית - בעיקר, וכאן אני מודה על חטא, בגלל אופציות הניזלות וצימצום המיסוי במקרים של עזיבת עבודה במהלך השנים.
במהלך השנים החלפתי כמה פעמים מקומות עבודה וניצלתי חלק ניכר מהכספים הניזלים שהצטברו לטובתי בביטוח המנהלים לטובת "החיים הטובים" - מכונית נוספת לאשה, פנסנתר לילד, טיול מחוץ לחוף בארצות הברית ועוד.

טל - מומחה לביטוח פנסיוני

מחבר המאמר, יעקב טל (50), הוא מומחה לביטוח פנסיוני, מנהלה של סוכנות ביטוח עצמאית לביטוח חיים פנסיוני ויועץ לתיכנון פיננסי פנסיוני לפרושי צה"ל במינהל הסגל, מחלקת פרישה מצה"ל.
הוא למד חשבונאות בשלוחת תל אביב של אוניברסיטת ירושלים וניתוח מערכות עיבוד נתונים במכון לפרוץ העבודה. עבד בתפקידי ניהול שונים ב"הפניקס הישראלי", "סהר" ולאחרונה כמנהל שיווק וכמנהל הדרכה בקבוצת "מגדל".
כיהן כחבר ועמית-הוראה של המכללה

לביטוח ומרצה בכיר בה, וכן כבוחן בבחינות רישוי לסוכני ביטוח חיים הנערכות מטעם אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר.
יעקב טל נרשם בזמנו לפנסיה הגרמנית באירגון למימוש האמנה על בטחון סוציאלי ישראל מערב גרמניה.
לאחרונה, משהגיעה השעה לבצע את ההשקעה בפנסיה הגרמנית בפועל, ערך בדיקה מקצועית מעמיקה בדבר כדאיותה לעומת חלופות אחרות המוצעות בישראל. במאמר הוא מפרט את שיקוליו ואת מסקנותיו המפתיעות.

ב
בתב
העי
אוד
ואז
כנה
הנו
מ
מות
נרא
ומא
מעצ
ה
כך
שנש
(כיו
הא
ישו
עצב
בעמ
בהנ
כלע
סיב
ש
ואש
הגר
היכ
תבנ
מצו
אחו
ב
990
לבי
כדי
לבי
שרו
הגר
הפנ
זכו
מ
לא
קינ
כלכ
כ
חבו
אלו
כבו
שה
המי
המ

ב
טכנ
כסנ
הא
לא
נ
על
כדי
כוי
880